



Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

23.4.2020

Dnro 043/61/20

Eduskunta
Lakivaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2021 – 2024

Syyttäjälaitoksen lausunto eduskunnan lakivaliokunnalle

Julkisen talouden suunnitelma Syyttäjälaitoksen toimintamenomomentilla

Syyttäjälaitos on tehnyt kestävyystarkastelun laitoksen toiminnan sopeuttamisesta hallituksen antaman julkisen talouden suunnitelman mukaisiin määrärahoihin. Liitteenä olevaa voimavara-analyysia on päivitetty edellisvuoden vastaavasta analyysistä vastaamaan kehyskaudelle nyt suunniteltuja määrärahoja. Liiteasiakirja on osa Syyttäjälaitoksen vuoden 2021 talousarvioehdotusta varten tehtyä dokumentaatiota ja sen julkisuuden rajoittaminen tässä vaiheessa perustuu julkisuuslain 6.1 §:n 4 kohtaan.

Voimavara-analyysistä käy ilmi, että vuosille 2021 – 2024 tehdyssä julkisen talouden suunnitelmassa Syyttäjälaitokselle tehty tasokorotus pienentää eroa tavoitetasoon, mutta laitoksen toiminnan saattaminen toiminnallisesti optimaaliselle tasolle ottaen huomioon tavoitteen mukainen 8 %:n siirtyvä määräraha edellyttäisi edelleen määrärahatason lisäystä kehyskauden ensimmäisenä vuonna 6,0 M €, toisena vuonna 2,0 M €, kolmantena vuonna 2,3 M € ja neljäntenä vuonna 1,7 M €.

Tässä lausunnossa ei ole mahdollisuutta vielä ottaa tarkempaa kantaa siihen, miten ajankohtainen koronavirus COVID-19 -epidemia tulee vaikuttamaan Syyttäjälaitoksen työmäärän ja resurssitarpeen kehitykseen vuonna 2021 ja siitä eteenpäin. Tässä vaiheessa pystytään kuitenkin jo ennakoimaan, että poikkeustilasta ja erityisesti siitä palautumisesta tulee aiheutumaan merkittävää työmäärän lisääntymistä sekä kuluvana vuonna että ainakin vielä vuonna 2021. Työmäärän lisääntyminen tulee aiheutumaan ennen muuta istuntoruuhkan purkamisesta tuomioistuimissa.

Syyttäjälaitoksen toimintamenorakenne

Syyttäjälaitoksen vuotuisista menoista pääosa muodostuu henkilöstön palkkausmenoista. Osuus on ollut vakiintuneesti noin 80 % toimintamenoista, kuitenkin vuonna 2019 se on ollut 76 % ja kuluvana vuonna sen ennakoidaan olevan noin 75 %. Vuonna 2018 syyttäjälaitoksen henkilöstömäärä on ollut 551 htv:tä ja vuonna 2019 se on laskenut 540 htv:hen. Vuoden 2018 aikana henkilöstömäärää ja siihen sidottuja menoja jouduttiin lisäämään asiamäärissä tapahtuneen lyhyellä aikavälillä tapahtuneen merkittävän kasvun takia. Henkilöstömäärää on ao. vuonna kasvatettu siirtyvän määrärahan turvin, eikä



sanotun suuruisen henkilöstövahvuuden pysyvä ylläpitäminen ole ollut mahdollista Syyttäjälaitoksen pitkän aikavälin määrärahatason puitteissa. Kuluvalle vuodelle henkilöstömäärätavoitetta on edelleen jouduttu vähentämään ja tämän hetken arvion mukaan se on 530 htv:tä, jos lisätalousarviokäsittelyssä ei saada lisämäärärahaa tälle vuodelle. Tavoitetasona voimavara-analyysissä on pidetty 586 htv.

Henkilöstömenojen jälkeen Syyttäjälaitoksen suurimmat menoerät ovat toimitilamenot (7 % v. 2019) ja ICT-menot (11 % vuonna 2019).

Toimitilamenojen ennakoidaan kasvavan vuoden 2019 tilinpäätöksen mukaisesta 3,7 M €:sta kehyskauden lopun 3,9 M €:oon. Syyttäjälaitoksen hajanainen toimitilaverkosto ja yksittäisten toimipisteiden pääosin suhteellisen pieni koko asettavat rajalliset mahdollisuudet saavuttaa toimitilamenoissa kustannussäästöjä. Ennakoimattomat kustannustasomuutokset ja mahdolliset sisäilmaongelmista johtuvat väistötiloja koskevat järjestelyt voivat myös aiheuttaa toimitilaliitännäisissä kustannuksissa ennakoimattomia muutoksia.

ICT-menojen osuuden kasvu menorakenteesta jatkuu lähivuosina sekä kertaluontoisesti että pysyvästi. Oikeuslaitoksen yhteinen asianhallintajärjestelmä (AIPA) on määrä tulla rikosprosessissa käyttöön vuonna 2021. Hankkeen mittaluokan takia sen etenemisessä voi kuitenkin vielä tulla muutoksia suunniteltuun. Järjestelmän rakentamiseen ja käyttöönottoon on määrä kohdentaa noin 7,1 M € Syyttäjälaitoksen määrärahoista, joista kuluja on maksettu vuosien 2018 ja 2019 aikana yhteensä noin 3,1 M €. Rahoituksen on varauduttu ylläpitämällä siirtomäärärahojen tasoa korkealla ja rahoituksen realisoituessa siirtomäärärahat alenevat vastaavasti. Muut ICT-menot ovat myös olleet kasvussa, vertailun vuoksi vuonna 2018 ne olivat noin 2 M €, kuluvana vuonna noin 3,4 M € ja kehyskaudella ne saavuttavat korkeimman tason vuonna 2022 ollen silloin noin 4 M €. Syyttäjälaitoksessa on tulossa lähivuosina käyttöön myös hallinnollisten asioiden sähköinen asianhallintajärjestelmä, mikä osaltaan aiheuttaa lisäkustannuksia myös kirjanpitoyksikön toimintamenoissa.

Rikosvastuun toteutumisen yleiset kehityspiirteet

Voimavaraselvityksessä on kuvattu rikosvastuun toteutumisen yleisiä kehityspiirteitä pitkällä aikavälillä. Tärkeimmät rikosvastuun toteutumisen tasoon vaikuttaneet muutokset ovat rikosoikeudellisista toimenpiteistä luopumista tarkoittavan esitutinnan rajoittamismenettelyn käytön huomattava lisääntyminen tapauksissa, joissa on syytä epäillä rikosta sekä syyteharkintaan saapuneiden asioiden vaikeuden ja vaativuuden huomattava kasvu. Asiamäärien ja asioiden vaativuuden tasossa ei myöskään ennakoida tapahtuvan alenemista tulevan kehyskauden aikana.



Syyttäjälaitos
Valtakunnansyyttäjän toimisto

23.4.2020

Dnro 043/61/20

Johtopäätös

Voimavara-analyysin ja siinä olevan kestävyystarkastelun johtopäätöksenä voidaan todeta, että julkisen talouden suunnitelman mukaisella määrärahasolla Syyttäjälaitos pystyy ylläpitämään noin 550 htv:n henkilöstövahvuutta kehyskaudella, mutta tämä tarkoittaa siirtyvän määrärahan notkahdusta noin 2 %:n tasolle vuonna 2021. Syyttäjälaitoksen momentilla tämä on euroissa noin 1,3 M €. Laskelman toteutuminen myös edellyttää, että laitokselle ei tule yllättäviä lisämenoja, joihin täytyy pystyä vastaamaan ohi sen, mihin voimavara-analyysissä on varauduttu. Sanottu kahden prosentin siirtyvä määräraha on hyvin pieni tällaisia odottamattomia tarpeita silmällä pitäen.

Siirtyvän määrärahan tason pysyttäminen tavoitetasolla ja Syyttäjälaitoksen optimaalisen htv-määrän (586 htv) ylläpitäminen edellyttäisi sitä, että määrärahaa lisättäisiin kehyskauden ensimmäisenä vuonna 6,0 M €, toisena vuonna 2,0 M €, kolmantena vuonna 2,3 M € ja neljäntenä vuonna 1,7 M €. Sikäli kuin esitutkintaviranomaisten resurssien lisäämisestä aiheutuu juttumäärän huomattavaa kasvua, tulee resurssitarve myös Syyttäjälaitoksessa kasvamaan vastaavasti. Edelleen on huomattava, että vuonna 2021 aiheutuvaa koronaepidemiasta johtuvaa juttujen ruuhkan purkamista ei ole tässä laskelmassa vieläoitu huomioon.

Syyttäjälaitos on pyrkinyt vastaamaan voimavarojen puutteen vuoksi huononevaan tilanteeseen tehostamalla ja sujuvoittamalla toimintaansa monilla merkittäville toimenpiteillä. Laitos on organisoitu uudelleen yhdeksi valtakunnalliseksi virastoksi voimavarojen käytön joustavuuden lisäämiseksi, vaativien asioiden hoitamista on tehostettu laajentamalla huomattavasti syyttäjien erikoistumisjärjestelmää, nopeasti käsiteltävien rikosasoiden ja hallintoasioiden käsittelyä on keskitetty voimakkaasti ja useita muitakin toimenpiteitä on pantu vireille.

Kaiken edellä lausutun valossa voidaan todeta käsillä olevassa julkisen talouden suunnitelmassa Syyttäjälaitokselle kohdistetun toimintamäärärahojen korotuksen olevan hyvin perusteltu ja erittäin tervetullut, mutta ottaen huomioon laitoksen tarpeen ja toiminnalle välttämättömän puskurin ylläpidon tarpeeseen nähden vielä riittämätön.

Joanna Autiovuori
Hallintojohtaja

Jakelu Eduskunnan lakivaliokunta

Liitteet Syyttäjälaitoksen vuosien 2021 – 2024 voimavara-analyysi